

MUSTASAAREN KUNNAN KONSERNIOHJE

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 26.10.2017
Tulee voimaan 3.11.2017

Konserniohjeen tavoite ja tarkoitus

Mustasaaren kunnan konserniohjeen tavoitteena on varmistaa Mustasaaren kuntakonsernin yhteinen näkemys ja kuntakonsernin tavoitteiden ja kokonaisedun saavuttamiseksi.

Konserniohjeella pyritään konserniyhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon määrän lisäämiseen ja laadun parantamiseen sekä tiedonkulun tehostamiseen kunnan ja konserniyhteisöjen välillä.

Kuntakonsernin toiminnan strategisten tavoitteiden tulee toteuttaa tuloshakuisesti omistajan omistajuudelle asettamia tavoitteita ja perustua kuntastrategiaan.

Mustasaaren kuntakonsernin yhteisellä ohjeella varmistetaan, että kunnanvaltuuston päätökset kuntastrategiasta ja kunnan omistajapolitiikasta sekä tytäryhteisöjen tavoitteet voidaan toteuttaa. Konserniohjeessa vahvistetaan, miten tytäryhteisöjen johtaminen järjestetään ja miten seuranta, raportointi ja valvonta tapahtuvat.

Soveltamisala

Konserniohje koskee Mustasaaren kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin kuntayhtymissä, osakkuusyhteisöissä ja kunnan muissa osakeyhtiöomistuksissa.

Konserniohje käsitellään myös tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja yhteisöjen hallituksissa. Yhteisö sitoutuu noudattamaan konserniohjetta ja ottamaan sen huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, säätiötä tai muuta yhteisöä, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5. §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Määräysvallalla tarkoitetaan, että kunnalla on yli puolet osakkeiden äänimäärästä tai oikeus valita yli puolet yhtiöhallituksen jäsenistä.

Osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, säätiötä tai muuta yhteisöä, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 8. §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Tällä tarkoitetaan, että kunnalla on vähintään viidennes ja enintään puolet osakkeiden äänimäärästä.

Kunnalla on keväällä 2017 määräysvalta seuraavissa tytäryhteisöissä:

- Kiinteistö Oy Merten Talo
- Fastighets Ab Korsholms Bostäder
- Smedsby Värmeservice Ab

Mustasaaren kuntakonserni käsittää keväällä 2017 seuraavat kuntayhtymät:

- Eskoon kuntayhtymä
- Kårkullan kuntayhtymä
- Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur

- Vaasanseudun Areenat
- Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Pohjanmaan liitto

Kunnalla on keväällä 2017 määräysvalta seuraavissa osakkuusyhteisöissä:

- Ab Avfallsservice Stormossen Jätehuolto Oy
- Kova Login Ab Oy
- Kvevlax Värmeservice Ab
- Poronkankaan Vesi Oy

Konserniohjaus ja konsernijohto

Kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista, hyväksyy konserniohjeen, vahvistaa kuntakonsernin tavoitteet ja hyväksyy konsernitilinpäätöksen. Kunnanvaltuusto valitsee kunnan edustajat kuntayhtymien hallintoelimiin.

Konsernijohton muodostavat kunnanhallitus, konsernijaosto, kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja talousjohtaja.

Konsernijohto johtaa kuntakonsernia ja vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Hallintosäätöön sisältyy määräyksiä konsernijohton tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Kunnanhallitus vastaa omistajapolitiikan kehittämisestä, omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernijohton ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus antaa kunnanvaltuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta. Kunnanhallitus seuraa myös kuntayhtymien toimintaa ja muuta kuntienvälistä toimintaa. Kunnanhallitus valitsee kunnan edustajat kuntayhtymäkokouksiin.

Kunnanhallituksen konsernijaosto seuraa konserniyhtiöiden toimintaa, antaa kunnan kannan konserniyhtiössä käsiteltävistä asioista, nimeää kunnan yhtiö- ja vuosikokousedustajat ja antaa näille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johdosta, ohjauksesta ja valvonnasta.

Hallintojohtaja toimii kunnanhallituksen konsernijaoston esittelijänä. *Talousjohtaja* toimii konsernijaoston esittelijänä hallintojohtajan ollessa estynyt. *Toimialajohtajat* seuraavat omilla toimialoillaan kunnan omistajapolitiikan toteuttamista ja raportoivat tarvittaessa kunnanjohtajalle.

Tytäryhteisöjen hallitusedustajien valitsemisperiaatteet

Konsernijaosto päättää kunnan yhtiö- ja vuosikokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Konsernijaosto nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin ja muiden yhteisöjen hallituksiin, joiden osakas kunta on. Yhteisöillä tarkoitetaan osakeyhtiöitä, osuuskuntia, yhdistyksiä ja säätiöitä.

Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen valinnassa tavoitteena tulee olla, että jäsenten osaaminen ja kokemus täydentävät toisiaan tarkoituksenmukaisella tavalla kunnan edun huomioon ottaen. Lisäksi on huomioitava osakassopimuksessa mainitut kelpoisuusvaatimukset.

Jos Mustasaaren kunnan työntekijä nimetään hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi tytäryhteisöön, osakkuusyhteisöön tai muuhun yhteisöön, jonka osakas kunta on, hänen tulee varmistaa, ettei kunnan edustajan rooli yhteisössä ja rooli työntekijänä mene sekaisin omistajaohjauksessa.

Mikäli kunnanjohtaja edustaa kuntaa yhteisön hallintoelimestä, kunnanhallituksen puheenjohtaja edustaa kuntaa yhtiökokouksessa. Kunnanhallituksen puheenjohtajan ollessa estynyt kuntaa edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen ensimmäinen varapuheenjohtaja.

Hallituksen jäsenten tulee edistää kunnanvaltuuston asettamia tavoitteita.

Kuntaenemmistöisen yhtiön luottamushenkilöistä koostuvassa hallintoelimestä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Nimettäessä ehdokkaita tällaiseen toimielimeen tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden.

Valittaessa kunnan edustajia yhteisöjen hallintoelimiin on huomioitava yhteisöjäävyyttä koskevat säännöt. Viranhaltija tai luottamushenkilö, joka on samanaikaisesti hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana sellaisessa yhteisössä, jonka osakas kunta on, on esteellinen osallistumaan valmisteluun tai päätöksentekoon yhteisöä koskevassa asiassa tai asiassa, jossa ratkaisusta on odotettavissa erityistä etua tai vahinkoa yhteisölle.

Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön on ennen päätöksentekoa tärkeistä asioista hankittava omistajan kanta ennen päätöksentekoa. Konsernijaosto antaa kunnan suostumuksen seuraaviin tytäryhteisössä käsiteltäviin asioihin:

1. yhtiöjärjestyksen muuttaminen
2. osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
3. toimialan muuttaminen ja/tai taloudellisesti ja/tai periaatteellisesti merkittävät muutokset toimintaan
4. kiinteistön tai liiketoiminnan myyminen tai muu olennainen yritystoiminnan uudelleenjärjesteleminen
5. merkittävä liiketoiminnan laajentaminen, yli 250 000 euroa
6. merkittävä investointi, yli 250 000 euroa
7. taloudelliseen kantokykyyn merkittävästi vaikuttava otto- tai antolainaus
8. omaisuuden kiinnittäminen tai pantin, vakuuden, takauksen tai muun vastaavan sitoumuksen antaminen velan tai sitoumuksen vakuudeksi
9. selvitystilaan tai konkurssiin hakeutuminen
10. vaikutuksiltaan merkittävän oikeusprosessin aloittaminen
11. toimitusjohtajan valinta sekä johtajan palkka ja muut taloudelliset edut
12. tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto tai sen muuttaminen
13. yhtiön toimintaedellytyksiin ja palvelukykyyn, tulokseen, pääomatuottoon tai riskiin merkittävästi vaikuttava muu toimenpide

Kuntakonsernin talouden, investointien ja rahoituksen suunnittelu ja ohjaus

Konsernijohto käy vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisöjen ja tarvittaessa myös muiden tärkeiden yhteisöjen johdon kanssa. Kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden tavoitteet.

Tytäryhteisöjen rahoitus toteutetaan yhteistyössä konsernijohtajan kanssa. Suunniteltuja investointeja, rahoitusta, lainanottoa ja vakuuksien järjestämistä koskevat asiat valmistellaan kunnanjohtajan nimeämässä konsernijohtoryhmässä. Investointien ja liiketoimintamallien suunnittelussa tytäryhteisöjen johdon ja hallituksen tulee huolehtia siitä, että tarpeelliset ennakkolaskelmat ja vaihtoehtoiset mallit on laadittu, niin että omistajalla on riittävät tiedot voidakseen ilmoittaa kantansa ennen päätöksentekoa.

Kunta voi omistajana myöntää tytäryhteisölle pitkäaikaisia ja/tai kassalainoja kunnanvaltuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Kunnallinen takaus voidaan myöntää laissa säädetyin edellytyksin.

Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.

Konsernivalvonta, raportointi ja riskienhallinta

Konsernivalvonta ja konserniraportointi

Tytäryhteisöjen tulee puolivuositain raportoida kirjallisesti toiminnastaan konsernijaostolle. Tytäryhteisöjen tulee noudattaa konsernijohtajan ohjeita ja aikatauluja talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa ja raportoinnissa.

Konsernijaosto voi kutsua yhteisön edustajan jaoston kokoukseen raportoimaan yhteisön toiminnasta ja taloudesta.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnanjohtajalle hallintoelimensä esityslistat ja pöytäkirjat. Tytäryhteisöjen tilinpäätös ja toimintakertomus toimitetaan kunnanvaltuutetuille.

Riskienhallinta

Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tytäryhteisön riskienhallinnan tulee vastata vähintään kunnan riskienhallinnan tasoa.

Tytäryhteisön hallituksen tulee vahvistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet sekä seurata valvonnan toimivuutta. Hallituksen tulee kartoittaa toimintansa ja tavoitteidensa riskit. Hallituksen on säännöllisesti arvioitava yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulokset.

Konsernijohto ja tilintarkastajat arvioivat niitä prosesseja, joilla tytäryhteisöt varmistavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan. Tytäryhteisöt raportoivat vuosittain toimintakertomuksen yhteydessä konsernijohtajalle sisäisen valvonnan toimivuudesta ja merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä. Tytäryhteisön on välittömästi raportoitava konsernijohtajalle sellaisesta yhtiön toimintaan liittyvästä olennaisesta riskistä, joka todennäköisesti realisoituu.

Konsernitilinpäätös

Kunnan konsernitilinpäätöksen tarkoituksena on tehdä selkoa niistä varoista, veloista ja vastuista, joista kunnalla omistuksensa tai sopimuksen perusteella on määräysvalta, velvollisuuksia ja vastuu.

Konsernitilinpäätös laatimisessa noudatetaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisiä ohjeita kuntien ja kuntayhtymien konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntalain mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Tiedottamisvelvollisuus koskee myös kuntakonsernia, minkä vuoksi tytäryhteisöjen tulee tiedottaa toiminnastaan riittävän laajasti.

Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön toiminnasta tiedottamisesta. Tiedottamisessa on noudatettava kunnan yleisiä tiedotusperiaatteita sekä julkisuus- ja salassapitomääräyksiä. Tytäryhteisöjen tulee tehdä yhteistyötä kunnan tiedostusvastaavien kanssa erityisesti merkittävässä muutos- ja kriisitilanteissa.

Kunnanjohtajalla on oikeus tiedottaa kuntalaisille kuntakonsernin asioista. Tytäryhteisön tulee antaa kunnanjohtajalle tätä varten tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisön tulee tiedottaa konsernijohtolle ennen merkittävän asian julkiseksituloa.

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia, jollei salassapitoa koskevista määräyksistä muuta johdu. Oikeus tiedonsaantiin koskee myös kunnan hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista määräyksistä muuta johdu.

Tytäryhteisöä koskeva tiedonsaantipyyntö esitetään hallintojohtajalle kirjallisena.

Henkilöstö

Tytäryhteisöjen on toiminnassaan noudatettava kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita sekä kunnan palkitsemisperiaatteita. Henkilöstön rekrytoinnissa tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Konsernin sisäiset palvelut

Kilpailuttaminen

Tytäryhteisöt kuuluvat julkisia hankintoja koskevien määräysten piiriin, ja niiden tulee noudattaa kunnan hankintaohjetta. Tytäryhteisöjen tulee liittyä kunnan tekemiin hankintasopimuksiin. Kunnan hankinnoista vastaavien on tavaroiden ja palvelujen kilpailutuksessa huomioitava tytäryhteisöjen tarpeet.

Vakuutukset

Tytäryhteisöt noudattavat kunnan vakuutusperiaatteita soveltuvin osin.

Kiinteistöt

Tytäryhteisöjen toiminta sijoitetaan ensisijaisesti kunnan omistamiin tiloihin. Konsernissa noudatetaan yhteisiä kiinteistöjen vuokrausperiaatteita.

Tieto- ja viestintäpalvelut

Tietohallinto koordinoi kuntakonsernin tieto- ja viestintäpalveluja. Tarkoituksena on, että konsernissa käytetään mahdollisimman yhtenäisiä tietojärjestelmiä.

Tilintarkastus

Kunnan tilintarkastusyhteisö toimii kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä.

Kunnanvaltuuston asettama tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, onko kunnassa ja tytäryhteisöissä saavutettu kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet.

Konserniohjeen voimaantulo

Kunnanvaltuusto on 26.10.2017 hyväksynyt Mustasaaren kunnan konserniohjeen.

Konserniohje tulee voimaan välittömästi hyväksymisen jälkeen.

Kunnan tytäryhteisöt ovat sitoutuneet noudattamaan konserniohjetta seuraavasti:

Fastighets Ab Korsholms Bostäder	xx.xx.2017
Smedsby Värmeservice Ab	xx.xx.2017
Kiinteistö Oy Merten Talo	xx.xx.2017

LIITE Yhteenveto kunnan yhteisöomistuksista

Yhteenvedo kunnan yhteisöomistuksista

Mustasaaren kunta, omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Kunnan omistusosuus ja tasearvo 31.12.2016	
Tytäryhteisöt		
Smedsby Värmeservice Ab	80 %	100 913
Fastighets Ab Korsholms Bostäder	100 %	858 260
Kiinteistö Oy Merten Talon	51,22 %	1 050 000
Kuntayhtymät		
Vaasan sairaanhoitopiiri	10,83 %	6 745 435
Kårkulla	3,09 %	271 949
Eskoo	0,36 %	7 321
SÖFUK	19,36 %	2 219 097
Pohjanmaan liitto	8,94 %	12 049
Vaasanseudun Areenat	29,23 %	1 753 685
Osakkuusyhteisöt		
Ab Stormossen Oy	28,26 %	219 985
Poronkankaan Vesi Oy	37,50 %	12 614
Kova Login Ab Oy	40,00 %	1 440 000
Kvevlax Värmeservice Ab	25,00 %	5 000